

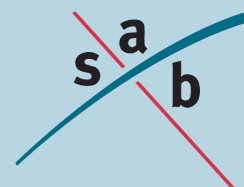
Quick scan flora en fauna

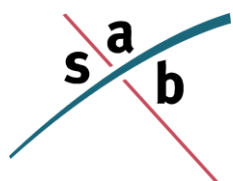
Bovensteweg 48

Sabema BV.

Datum: 23 september 2016

Projectnummer: 160124

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: V. Hommersen
Tweede lezer: R. van Gestel
Projectleider: E. Harleman
Project: Bovensteweg 48
Projectnummer: 160124

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	8
2.1	Gebiedsbescherming	8
2.2	Soortenbescherming	10
3	Quick scan flora en fauna	13
3.1	Onderzoeksmethode	13
3.2	Gebiedsbescherming	13
3.3	Soortenbescherming	15
4	Conclusie	23
4.1	Gebiedsbescherming	23
4.2	Soortbescherming	23
5	Advies	24
5.1	Zorgplicht	24
5.2	Broedende vogels	24
5.3	Vervolgstappen	24

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Mook en Middelaar wil het wegprofiel van de Bovensteweg in Mook tussen de Veldweg en de spoorwegovergang over een lengte van 650 meter wijzigen. Hierbij wordt het huidige fietspad (deels) verwijderd en wordt aan de oost- en noordkant van de weg een nieuw dubbelzijdig fietspad aangelegd. De herprofilering heeft onder andere tot doel de verkeersveiligheid te vergroten en de bereikbaarheid van de omliggende bedrijven te verbeteren. Op dit moment ligt er ter plaatse van het bedrijf aan de Bovensteweg 48 geen fietspad. Door het aanleggen van een nieuwe uitrit kan het bedrijf tweezijdig worden ontsloten met een gescheiden in- en uitrit. Dit heeft voordelen op het gebied van verkeersveiligheid op de Bovensteweg en op de interne bedrijfsvoering. Op grond van het geldende bestemmingsplan 'Mook en Molenhoek' is deze beoogde uitrit niet mogelijk, aangezien de uitrit de bestemming 'Bedrijventerrein' dient te krijgen. Om de ontwikkeling toch mogelijk te maken is een herziening van het geldende bestemmingsplan nodig.

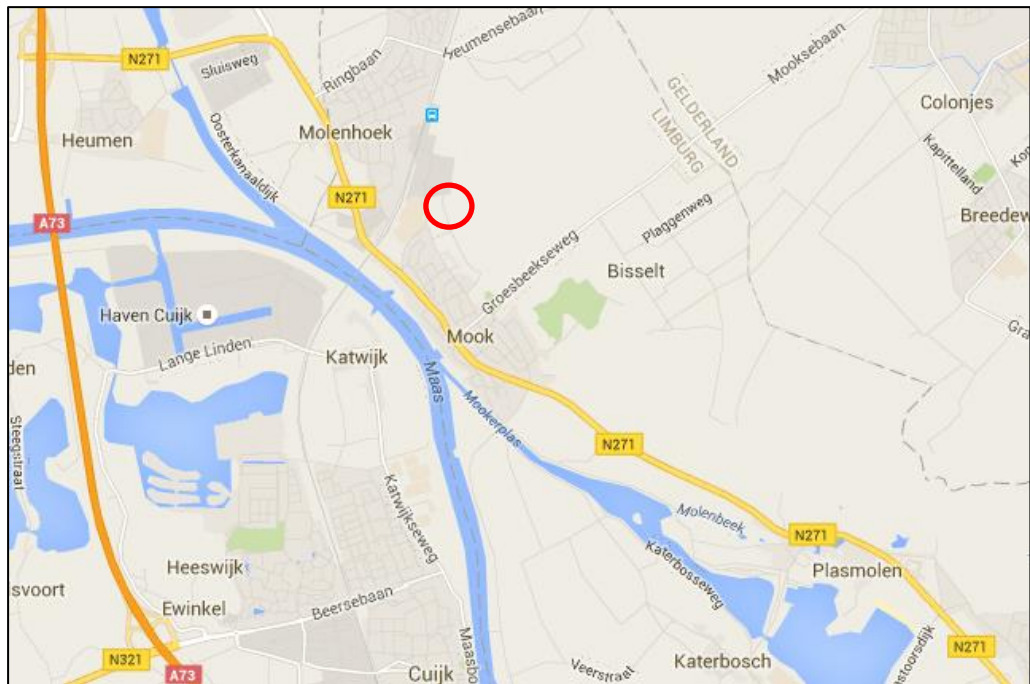
Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregelgeving. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in Mook (gemeente Mook en Middelaar, provincie Limburg). Mook ligt aan de rivier de Maas, in een omgeving met hoge natuurwaarden. De oostkant van het dorp wordt gevormd door een stuwwallengebied dat zich onderscheidt door bossen, heidevelden en kleinschalig akker- en weideland. Hier liggen natuurgebied Mookerheide, Herrendal en Sint-Jansberg. De groene elementen die kenmerkend zijn voor het stuwwallengebied lopen door tot in de kern van Mook, wat het dorp een groene uitstraling geeft.

Het plangebied ligt in het oosten van Mook en bestaat uit de Bovensteweg 48 en de direct aangrenzende gronden ten westen en zuiden. Het gebied bestaat voornamelijk uit weides die door paarden worden begraaasd. Ook behoort een klein deel van de bosrand bij het plangebied. Het plangebied wordt begrensd door de in- en uitrit van de Bovensteweg 48 in het noorden, de Scheidingsweg in het oosten, grasland van derden in het zuiden en de Bovensteweg in het westen. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

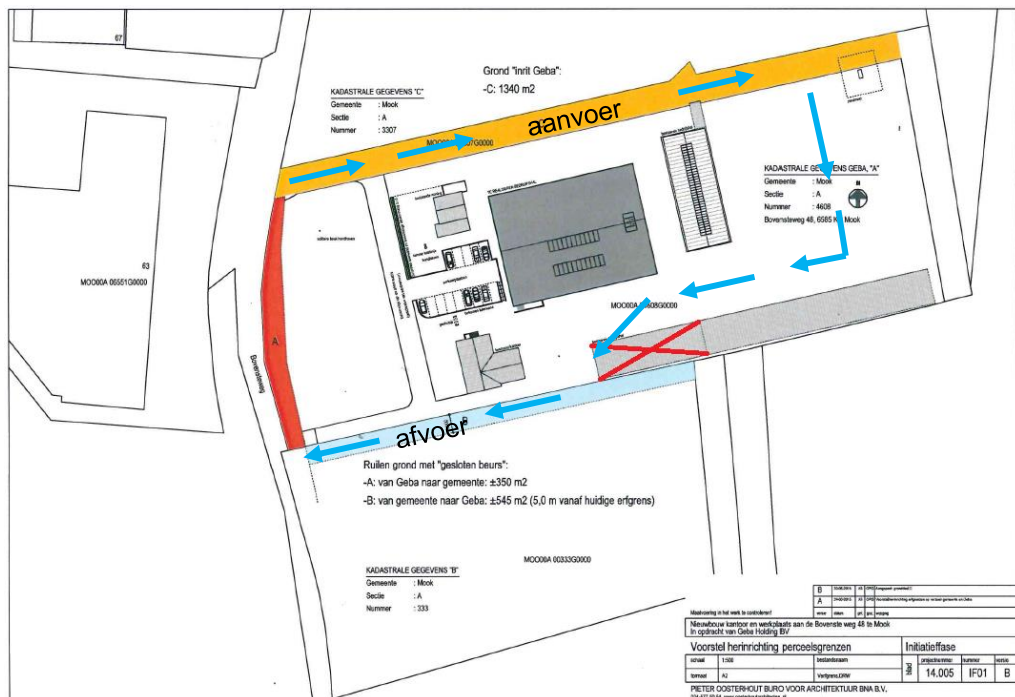

Plangebied ten tijde van het veldbezoek. 1) overzicht van het plangebied. Foto genomen vanuit de zuidwestelijke hoek, 2) plek waar de nieuwe in- en uitrit zal worden gerealiseerd, 3) overzicht van het plangebied. Foto genomen vanuit de noordwestelijke hoek, 4) gedeelte van de schuur dat gesloopt gaat worden. Rond de bomen die zichtbaar zijn op deze foto zal mogelijk de in- en uitrit worden aangesloten op het bospad.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal aan de zuidzijde van het bedrijf een nieuwe uitrit van circa 109 bij 5 meter worden aangelegd. Hierdoor krijgt het bedrijf een gescheiden aan- en afvoerroute (zie navolgende afbeeldingen). Om de gescheiden aan- en afvoerroute mogelijk te maken zal een gedeelte van de bestaande bedrijfshal worden gesloopt.

De nieuwe uitrit zal vanaf de Bovensteweg mogelijk worden doorgetrokken tot aan de bosrand. Aan de bosrand kan dan vervolgens een toegangspoort en aansluiting worden gerealiseerd op het reeds aanwezige bospad.

Maatregelen landschappelijke inpassing

- A** Aanplant houtsingel en opruimen bosrand (hekken, linten, caravans, houtafval) en versterken van rand d.m.v. nieuwe aanplant
- B** Aanplant meidoornhaag met afrastering aan de binnenzijde. Tussen haag en afrastering is ruimte voor een eenvoudig wandelpad ('klompenpad') naar het achtergelegen bos.
- C** Eventueel uitrit doortrekken naar achtergelegen bospad en hier toegangspoort realiseren

Maatregelen kwaliteitsbijdrage Limburgs Kwaliteitsmenu

- D** Aanplant meidoornhaag, met in het weiland ten zuiden van Bovensteweg 48 een afrastering aan de binnenzijde.
- E** Aanplant één beuken, die samen met de bestaande rode beuk een boomgroep vormt.

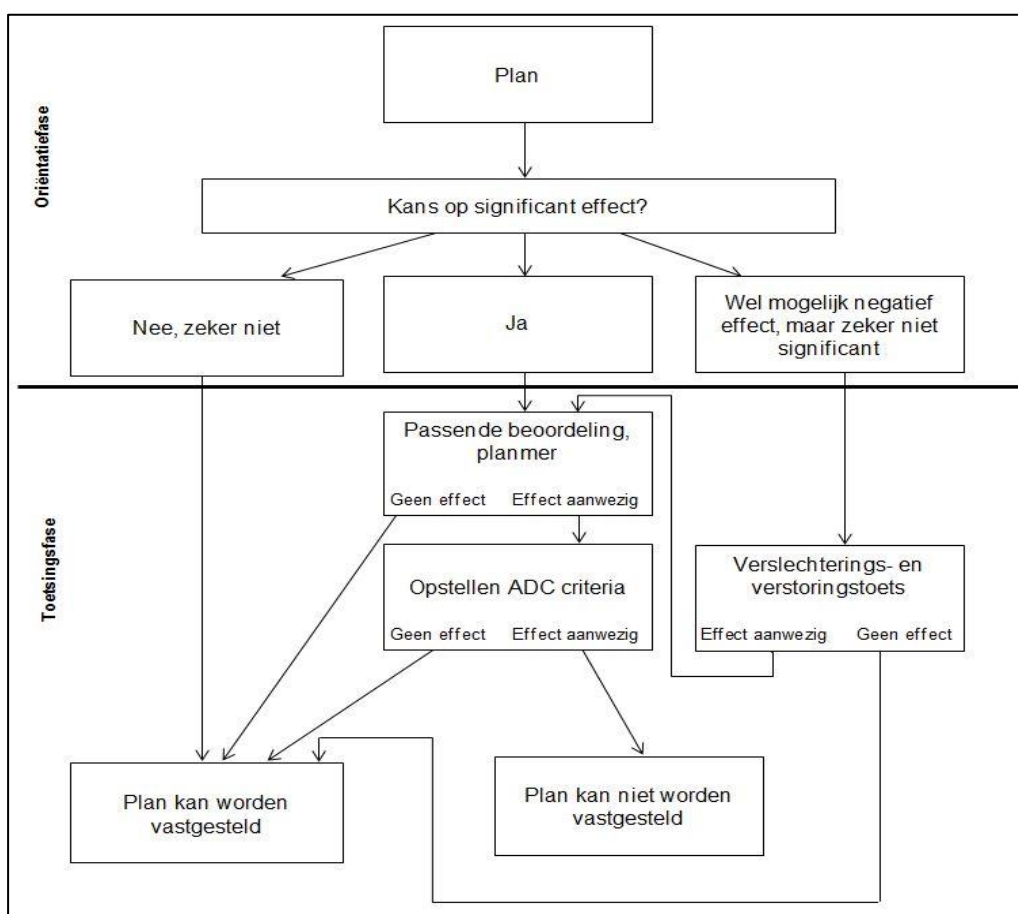
2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuurwet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en verordeningen van de verschillende provincies aangaande onderwerpen als het Limburgse Natuur Netwerk. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000-gebieden). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. In deze wet zijn naast de Natura 2000-gebieden ook de Beschermde natuurmonumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Onderstaande afbeelding geeft een schematische weergave van de besluitvorming over plannen in relatie tot de Natuurbeschermingswet 1998 weer.

2.1.2 Limburgse Natuur Netwerk

Andere vormen van gebiedsbescherming zijn opgenomen in de provinciale omgevingsvisies en –verordeningen, maar vallen buiten de natuurwetgeving van de Rijks-overheid. Het betreft in ieder geval de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en beschermde weidevogelgebieden. Daarnaast hebben veel provincies ook beschermde ganzenfoerageergebieden aangewezen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft. Voor de EHS geldt dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt. In beschermde weidevogelgebieden mogen de ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten hebben op broedende weidevogels.

De provincie Limburg spreekt niet meer van de EHS maar van het Limburgse Natuur Netwerk. In planologisch opzicht is het Limburgse Natuur Netwerk vastgesteld in de goudgroene natuurzone van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg-2014 (POL) en de daaraan gekoppelde omgevingsverordening.

De Provincie Limburg maakt onderscheid tussen de goudgroene natuurzones, zilvergroene natuurzones en bronsgroene landschapszones. Binnen de goudgroene zone streeft de provincie naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur, en de ontwikkeling van nieuwe natuur. Hierbinnen vallen de Natura 2000-gebieden, de provinciale prioritaire natuurgebieden, de projectgebieden Grensmaas en Zandmaas, de conform Europees beleid ecologisch belangrijke beken en de hamsterreservaatgebieden. Binnen de zilvergroene natuurzones vallen de rest van de bestaande bos- en natuurgebieden en de daarmee samenhangende nieuwe natuur en agrarische beheergebieden. In de zilvergroene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur centraal. De bronsgroene landschapszone omvat de rivier- en beekdalen, de droogdalen en de gebieden met steilere hellingen voor zover die niet zijn gelegen binnen de goudgroene of zilvergroene natuurzones.

Voor zowel de goudgroene als de zilvergroene natuur geldt een beschermingsregime (nee, tenzij). In de Omgevingsverordening Limburg (2014) staat beschreven dat bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied dat deel uitmaakt van de Goudgroene natuurzone, geen nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten mogelijk zijn die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Er gelden een aantal uitzonderingen op dit verbod:

- a) Er sprake is van een groot openbaar belang;
- b) Er geen reële alternatieven zijn en
- c) Uit het ruimtelijk plan blijkt dat en hoe negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en voor het overige worden gecompenseerd, waarbij:
 - a. de compensatie niet mag leiden tot verlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke kenmerken en waarden; en
 - b. de compensatie plaatsvindt:
 - op financiële wijze of
 - in natura in nog niet gerealiseerde delen van de Goudgroene natuurzone

Als er een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in een gebied gelegen in een Brons-groene landschapszone, is het nodig om in de toelichting van een ruimtelijk plan een beschrijving toe te voegen van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.

De omgevingsverordening spreekt daarnaast over het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg en over Zone Natuurbeek. De wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden mogen niet door een ruimtelijk plan worden aangetast.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:
voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

—
Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin vijf categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Bij de vijfde en laatste categorie zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3 *Zorgplicht*

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 25 mei 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen (zie navolgende afbeelding).

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Bron: Aerius. Bewerking: SAB.

In een straal van 3 kilometer ligt zowel een Natura 2000-gebied als een Beschermde Natuurmonument. Dit betreft Natura 2000-gebied Sint Jansberg, op 2,6 kilometer af-

stand, en Beschermd Natuurmonument Terreinen Boswachterij Groesbeek, op 1,3 kilometer afstand. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 5 kilometer afstand van het plangebied. Vanwege de kleine ruimtelijke ontwikkeling, de afstand, tussengelegen verstorende elementen (zoals wegen) en de reeds bestaande achtergrondverstoring van de kern van Mook, zijn negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op de natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten niet te verwachten.

3.2.2 Limburgse Natuur Netwerk

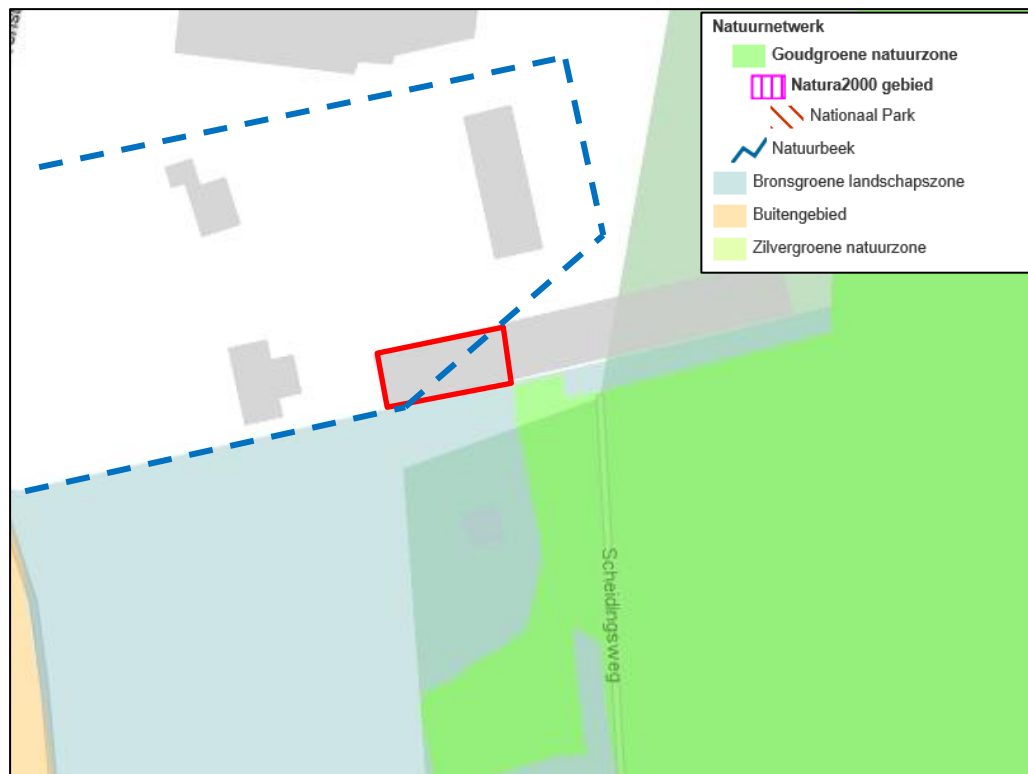
Het plangebied ligt in een Bronsgroene landschapszone en grenst aan de oostkant aan een Goudgroene Natuurzone (zie navolgende afbeelding).

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van goudgroene- en bronsgroene landschapszones. Bron: Omgevingsverordening Limburg (2014). Bewerking: SAB.

Aangezien het plan geen ingrepen in een Goudgroene of in een Zilvergroene natuurzone mogelijk maakt, heeft de ligging van het plangebied ten opzichte van deze natuurzone geen beperkingen voor de beoogde plannen. Er is in dit geval geen 'Nee, tenzij-toets' nodig.

Aangezien een gedeelte van het plangebied wel in een Bronsgroene landschapszone ligt, dient er in de toelichting van het Bestemmingsplan een beschrijving te worden toegevoegd van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan. Ook dient beschreven te worden hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.

Globale ligging van het gedeelte van de schuur dat gesloopt gaat worden (rood omkaderd) en de globale ligging van de nieuwe in- en uitrit (blauw gearceerd). Bron: POL 2014. Bewerking: SAB.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. In deze paragraaf zal met name ingegaan worden op strikt beschermde soorten (beschermingscategorie 2 en 3) aangezien hiervoor geen algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

3.3.1 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vaatplanten jeneverbes, rapunzelklokje, steenbreekvaren, tongvaren en wilde marjolein voor.

De standplaats van jeneverbes bestaat uit stuifzand en droge heidegrond. De soort wordt ook wel in de duinen aangetroffen. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens komt jeneverbes in de buurt van het plangebied voor. Deze waarnemingen zijn allen gedaan op heidegrond. Het plangebied bestaat uit twee begraasde weilanden en een bosrand. Van stuifzand of droge heide is in het plangebied geen sprake. Jeneverbes wordt om die reden niet in het plangebied verwacht.

De groeiplaats van rapunzelklokje bestaat uit vochtige, kalkhoudende, grazige grond met een hoog gehalte aan organische stof. De soort is kenmerkend voor het ruige

glanshavertype op voedselrijke bodems en is sterk gebonden aan winterdijken. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF komt rapunzelklokje daarnaast niet in de directe omgeving van het plangebied voor. De soort wordt om bovenstaande redenen niet in het plangebied verwacht.

De groeiplaats van steenbreekvaren bestaat uit oude (afgebrokkelde) muren van sluisen en kaden. Meestal op de op het noorden gerichte zijde. Dergelijke oude en afgebrokkelde muren zijn niet in het plangebied aanwezig. Daarnaast is steenbreekvaren het hele jaar zichtbaar en de soort is tijdens het veldbezoek niet in het plangebied aangetroffen. Steenbreekvaren wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

De biotoop van tongvaren bestaat uit oude vochtige muren, waterputten, straatputten en sluisuren. Tongvaren komt soms ook rond bosranden voor. De soort is een jaar-rond aanwezige varen en is tijdens het veldbezoek niet in het plangebied aangetroffen. Daarnaast ontbreken er vochtige stenige elementen die naast water liggen. Tongvaren wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

De groeiplaats van wilde marjolein bestaat uit droge, matig voedselrijke tot schrale, zonnige tot zwak beschaduwde grond in vegetaties met voldoende structuur en openheid. Wilde marjolein komt vooral voor in droge stroomdalgraslanden en in zoomvegetaties. Het plangebied bestaat uit twee begraasde weides en uit een bosrand. De bosrand zal wilde marjolein onvoldoende openheid geven om een geschikte groeiplaats te vormen, de weides vormen door de constante begrazing ook geen geschikte groeiplaats. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er daarnaast geen recente waarnemingen van deze soort in de directe omgeving van het plangebied gedaan. Ook is de soort tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Wilde marjolein wordt om die reden niet in het plangebied verwacht.

Tijdens het veldbezoek zijn onder andere de volgende soorten waargenomen: gewoon vingerhoedskruid, look-zonder-look, robertskruid, gewone berenklauw, gewone paardenbloem en madeliefje. Aangezien deze soorten niet aanvullend zijn beschermd vormt de aanwezigheid van deze soorten geen belemmering voor het uitvoeren van de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de das, eekhoorn, steenmarter en het wild zwijn en damhert in de buurt van het plangebied voor.

Het damhert komt voornamelijk voor in lichte loofbossen en gemengde bossen en minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. De voorkeur gaat uit naar oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. Belangrijk is dat er voldoende gras is. Ook komt hij voor in randzones bij graslanden, akkerranden en in parkachtige bosgebieden. Het damhert is schuw en mijdt daarom menselijke activiteit. Aangezien de weides in het plangebied worden begraasd en de aangrenzende gronden intensief door de mens worden gebruikt, zal het plangebied voor het damhert geen essentieel leefgebied vormen. De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal voor het damhert daarom niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet.

Het wild zwijn heeft het leefgebied in droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen (voornamelijk met eik en beuk). Het wordt niet waarschijnlijk geacht dat de intensief begraasde weides en het kleine gedeelte van de bosrand onderdeel uitmaken van een essentieel leefgebied van het wild zwijn. De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal voor het wild zwijn daarom niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet.

De eekhoorn leeft in bosrijk gebied met voldoende voedsel in de vorm van noten zaden. Het bouwt een nest van takken en bladeren in de oksels van takken van bomen. Deze soort is tijdens het veldbezoek niet in het plangebied waargenomen. Ook zijn geen nesten aangetroffen. Het wordt om die reden niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een essentieel leefgebied van de eekhoorn. De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal voor de eekhoorn daarom niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet.

De biotoop van de das bestaat vooral uit kleinschalig akker- en weidelandschap met verruigde elementen in de vorm van bosjes, heggen en houtwallen. Belangrijk hierbij zijn een groot voedselaanbod, weinig verstoring en genoeg dekking. De das heeft voor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen een bodem nodig die goed vergraafbaar is en die het regenwater snel kan afvoeren. Vaak komt de soort voor bij plekken waar zowel hooggelegen als laaggelegen gelegen gronden dicht bij elkaar liggen. Van een dergelijke plek is in het plangebied geen sprake. Tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen van de das in of nabij het plangebied aangetroffen. Ook staat er een hek tussen de bosrand en de weides, waardoor de das geen toegang heeft tot deze weidegrond. De das zal door de nabije ligging van de Mookerheide wel in de omgeving voorkomen, maar is volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens recentelijk niet in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. De soort wordt vanwege het ontbreken van vaste rust- en verblijfplaatsen, sporen en de aanwezigheid van een hek tussen de weides en de bosrand, niet in het plangebied verwacht. Nader onderzoek naar de das is derhalve niet noodzakelijk.

De steenmarter heeft een voorkeur voor steenachtige schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. Het gedeelte van de schuur dat volgens het plan gesloopt gaat worden, is tijdens het veldbezoek onderzocht op sporen (nestplaatsen, voedselresten, uitwerpselen) van de steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen. Tevens wordt dit gedeelte van de schuur door de constante bedrijvigheid niet geschikt geacht als vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter. De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal voor de steenmarter daarom niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis

Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het gedeelte van de schuur dat volgens het plan gesloopt gaat worden, is tijdens het veldbezoek gecontroleerd op de mogelijkheden tot een verblijfplaats van vleermuizen. In de schuur zijn geen open stootvoegen aanwezig, daarnaast biedt het golfplaten dak vleermuizen geen geschikte verblijfplaats. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan.

Ten oosten van het plangebied bevindt zich een bos. Enkele bomen aan de westkant van dit bos behoren tot het plangebied en zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op loszittend schors en holtes die een geschikte verblijfplaats van vleermuizen zouden kunnen vormen. Deze zijn echter niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd. Ten oosten van het plangebied bevindt zich een bos. Enkele bomen aan de westkant van dit bos behoren tot het plangebied. Vleermuizen kunnen rond deze bomen foerageren. Vanwege de ligging van het plangebied naast een bosgebied, en vanwege de vele foerageermogelijkheden die dit bos met zich meebrengt, zullen de paar bomen behorende bij het plangebied geen onderdeel uitmaken van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren.

Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. Ten oosten van het plangebied bevindt zich een bos. De bosrand zou een geschikte vliegroute voor vleermuizen kunnen vormen vanwege de doorlopende groenstructuur. Met de beoogde ontwikkelingen zullen een paar bomen ter hoogte van de toekomstige aan- en afvoeroute worden gekapt. Met de kap van deze bomen blijft de doorlopende groenstructuur van het bos echter behouden. Bovendien wordt er naast de nieuwe in- en afrit een houtsingel en een meidoornhaag geplant, waardoor de lijnvormige groenstructuur juist wordt versterkt. Met de beoogde ontwikkelingen zal er daarom geen sprake zijn van aantasting van een (mogelijk essentiële) vliegroute van vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als merel, winterkoning, zwarte kraai en Vlaamse gaai. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen. Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd. Om te voorkomen dat door de geplande werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij om de werkzaamheden buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn (bijvoorbeeld in de te kappen bomen). Als buiten de broedperiode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecooloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het plangebied, gelegen aan de rand van Mook, kan mogelijk onderdeel zijn van de (broed)biotoop van enkele strikt beschermde vogelsoorten. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Het voedsel van volwassen huismussen bestaat voornamelijk uit zaden van grassen en onkruiden en wordt aangevuld met insecten en hun larven, bessen en bloemknoppen. Voornamelijk plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen.

Het gedeelte van de schuur dat gesloopt gaat worden, is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op nestmogelijkheden voor de huismus. Deze zijn niet aangetroffen. Het golfplaten dak biedt huismussen geen geschikte nestgelegenheid. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek daarnaast geen huismussen waargenomen. Het veldbezoek is uitgevoerd tijdens de broedperiode van de huismus. Deze soort is zeer honkvast en blijft, zeker in de broedperiode, in de directe nabijheid van de nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet in het plangebied is waargenomen en het feit dat er geen geschikte nestmogelijkheden zijn gevonden, duiden erop dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. Het gedeelte van de schuur dat gesloopt gaat worden, is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op nestmogelijkheden voor de gierzwaluw. Geschikte kieren en spleten zijn echter niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van gierzwaluwen worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Buizerds, roeken, haviken en sperwers maken hun nest in hoge bomen in bos of boomgroepen. Het plangebied omvat een klein deel van een bosrand, in en rond deze bomen zijn echter geen nesten aangetroffen die van een roofvogel kunnen zijn. Nesten van de buizerd, roek, sperwer en havik worden om die reden niet in het plangebied verwacht.

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten op hoge gebouwen (slechtvalk), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in oude nesten van kraaien, buizerds en eksters in boomgroepen (boomvalk, wespandief) in oude nesten van kraaien en roofvogels in naaldbomen (ransuil), in dichte riet- en moerasvegetatie (bruine kiekendief), in holtes in bomen en in gebouwen (steenuil), in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in agrarisch gebied (kerkuil) of op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gladde slang, hazelworm en zandhagedis in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de gladde slang bestaat uit heideterreinen en hoogvenen op zandgronden. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. De gladde slang is volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF wel in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Dit betreft echter een waarneming rond de Heumense Schans, een gebied dat vanwege de daar aanwezige heide een geschikte leefomgeving voor deze soort vormt. Aangezien het plangebied grotendeels uit intensief begraasde weides bestaat en heide en hoogveen hier niet aanwezig zijn, vormt het plangebied geen geschikte leefomgeving voor deze soort. De gladde slang wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Zandhagedissen komen voor in zandige, droge, open terreinen in heiden en duinen. De aanwezigheid van voldoende zonnige plekken om op te kunnen warmen is een belangrijke vereiste voor het leefgebied van deze soort. De optimale leefomgeving bestaat uit een mozaïek van rijk gestructureerde dwergstruikvegetatie (zoals struikheide), afgewisseld met hogere grassen en open zand. Een omgeving met een afwisseling in vegetatietypen en vegetatiehoogten is belangrijk voor deze soort. Een dergelijke leefomgeving is niet in het plangebied aanwezig. Het plangebied bestaat grotendeels uit intensief begraasde weides. Tevens is er een bosrand aanwezig. In het plangebied is echter geen sprake van droge, open terreinen in een heide- of duingebied. De zandhagedis wordt om die reden niet in het plangebied verwacht.

De biotoop van de hazelworm bestaat uit warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden, vestingwerken, bermen van wegen en spoorwegen. De soort komt in Nederland vooral voor op pleistocene zandgronden en op löss en leem. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de hazelworm in de omgeving van het plangebied voor. Dit betreft voornamelijk waarnemingen rond overgangsvegetaties van bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is niet in het plangebied aanwezig. Het grootste gedeelte van het plangebied, bestaande uit intensief begraasde weides, vormt geen geschikte leefomgeving voor deze soort. Enkel de bosrand kan in theorie een geschikte leefomgeving voor de hazelworm vormen. Tijdens het veldbezoek is ook actief naar de hazelworm gezocht rond de bosrand in het plangebied. De soort is hier echter niet aangetroffen. Het wordt daarom niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een essentieel leefgebied voor de hazelworm. De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal voor de hazelworm daarom niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet.

3.3.6 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de alpenwatersalamander in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de alpenwatersalamander bestaat uit zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. Voor wat betreft zijn voortplantingshabitat is de soort niet kieskeurig en de alpenwatersalamander is dan ook in allerlei wateren te vinden. Een voorwaarde is wel dat het water niet hard stroomt of rijk is aan vis. De nabijgelegen Mookerheide vormt een geschikte leefomgeving voor de alpenwatersalamander en volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er daar dan ook verschillende waarnemingen van deze soort gedaan. Het plangebied zelf bestaat echter grotendeels uit intensief begraasde weides en bevat geen geschikt voortplantingswater voor de alpenwatersalamander. Om die reden wordt het niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een essentieel leefgebied voor de alpenwatersalamander. De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal voor de alpenwatersalamander daarom niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet.

3.3.7 Vissen

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van strikt beschermde vissen in het plangebied is daarmee uitgesloten.

3.3.8 *Insecten en andere ongewervelden*

Beschermden insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermden insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

Het bedrijf op de Bovensteweg 48 in Mook is voornemens om een nieuwe in- en uitrit aan te leggen. Hierdoor kan het bedrijf tweezijdig worden ontsloten met een gescheiden in- en uitrit.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Limburgse Natuur Netwerk dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft Sint Jansberg, het dichtstbijzijnde Beschermde Natuurmonument is Terreinen Boswachterij Groesbeek. Deze gebieden liggen op respectievelijk 2,6 kilometer en 1,3 kilometer afstand. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op de natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten zijn niet te verwachten. Nader onderzoek in de vorm van een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De Natuurbeschermingswet 1998 staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.1.2 *Limburgse Natuur Netwerk*

Het plangebied ligt in een Bronsgroene landschapszone en grenst aan de oostkant aan een Goudgroene Natuurzone. Aangezien het plan geen ingrepen in een Goudgroene of in een Zilvergroene natuurzone mogelijk maakt, heeft de ligging van het plangebied ten opzichte van deze natuurzone geen beperkingen voor de beoogde plannen. Er is in dit geval geen 'Nee, tenzij-toets' nodig.

Aangezien een gedeelte van het plangebied in een Bronsgroene landschapszone ligt, dient er in de toelichting van het Bestemmingsplan een beschrijving te worden toegevoegd van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan. Ook dient beschreven te worden hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.

4.2 Soortbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. Deze strikt beschermde soorten zijn in de huidige situatie echter niet in het gebied te verwachten, omdat mede op basis van een veldbezoek is geconstateerd dat een geschikt leefgebied ontbreekt. Het plan is derhalve haalbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

5 Advies

5.1 Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

5.2 Broedende vogels

De werkzaamheden dienen buiten de broedperiode plaats te vinden. Voor de meeste vogels loopt deze van half maart tot half augustus. Broedende vogels zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

5.3 Vervolgstappen

Aangezien een gedeelte van het plangebied in een Bronsgroene landschapszone ligt, dient er in de toelichting van het Bestemmingsplan een beschrijving te worden toegevoegd van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan. Ook dient beschreven te worden hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Provincie Limburg, 2016. Provinciaal Natuurbeheerplan Limburg 2016. Maastricht, 14 april 2015.

Provincie Limburg, 2014. Vastgestelde Omgevingsverordening Limburg 2014.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.limburg.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl